

SPRAWOZDANIE Z PIERWSZEJ HERSTORYCZNEJ KONFERENCJI W PAŁACU GENERAŁA DĄBROWSKIEGO W WINNEJ GÓRZE PT. „HERSTORIE. PRACA ORGANICZNA KOBIEC”, WINNA GÓRA, 4–5 PAŹDZIERNIKA 2022 R.

SUMMARY

The report on the first Herstory Conference at the General Dabrowski Palace in Winna Gora entitled “Herstories. Women’s Organic Work”, Winna Góra, 4–5 October 2022

The conference “Herstories. Women’s Organic Work” took place in October 2022 as the first fully herstory-based event organised in the General Dabrowski Palace in Winna Góra, a cultural institution of the Wielkopolska Regional Government. The theme of the conference was the history of Wielkopolska women organists. Their activities can inspire solutions to current problems. The idea was to bring together socially engaged women from different sectors and professions to share experiences. The participants presented their own experiences of social, cultural and educational work. They also shared their knowledge of fundraising and cooperation with local authorities. Emphasising the importance of discovering and incorporating herstory as a narrative that co-creates national identity and inspires the struggle for social justice in the broadest sense was an essential element of the conference. The event was accompanied by an exhibition of handicrafts made by local artists from the Średzkie district. These were members of rural women’s circles and individual artists. On the second day of the conference, a workshop on eco-feminism was held for women from the local area.

KEYWORDS: herstorical conference, organic work, work at the grass roots

STRESZCZENIE

Konferencja „Herstories. Praca organiczna kobiet” odbyła się w październiku 2022 r. jako pierwsze w pełni herstoryczne wydarzenie organizowane w Pałacu Generała Dąbrowskiego w Winnej Górze, instytucji kultury Samorządu Województwa Wielkopolskiego. Tematem konferencji stały się herstories wielkopolskich organiczniczek, których działalność może inspirować do rozwiązywania aktualnych problemów. Punktem wyjścia stała się wymiana doświadczeń

pomiędzy kobietami zaangażowanymi społecznie, reprezentującymi różne dziedziny i profesje. Zaproszone do dzielenia się swoim doświadczeniem uczestniczki zaprezentowały własne doświadczenia pracy społecznej, kulturalnej i edukacyjnej; podzieliły się także wiedzą na temat pozyskiwania środków i współpracy z jednostkami samorządowymi. Istotnym elementem konferencji było podkreślenie znaczenia odkrywania i włączania herstorii jako narracji współtworzącej narodową tożsamość oraz inspirującej do walki o szeroko rozumianą sprawiedliwość społeczną. Wydarzeniu towarzyszyła wystawa prac artystycznych i rzemieślniczych lokalnych twórczyń z Powiatu Średzkiego: członkiń Kół Gospodyń Wiejskich i indywidualnych artystek. Drugiego dnia konferencji odbyły się warsztaty dla kobiet mieszkających lokalnie konferencji o tematyce ekofeministycznej.

SŁOWA KLUCZOWE: herstoria, konferencja herstoryczna, praca organiczna, praca u podstaw

W dniach 4–5 października 2022 r. odbyła się pierwsza herstoryczna konferencja w Pałacu Generała Dąbrowskiego w Winnej Górze pt. „Herstorie. Praca organiczna kobiet”. Wydarzenie miało miejsce w siedzibie Muzeum, w powiecie średzkim, w województwie wielkopolskim. Organizatorem konferencji był Pałac Generała Dąbrowskiego w Winnej Górze, instytucja kultury Samorządu Województwa Wielkopolskiego we współpracy ze Stowarzyszeniem Krajowym Forum Kobiet Oddział Wielkopolski.

Spotkanie poświęcono herstoriom pracy organicznej, które mogą znajdować odzwierciedlenie we współczesnej działalności kobiet i inspirować do rozwiązywania aktualnych problemów. Wydarzenie miało charakter interdyscyplinarny, uczestniczyły w nim kobiety zaangażowane społecznie, reprezentujące różne dziedziny i profesje. Zróżnicowana tematyka i formaty wystąpień zaproszonych prelegentek miały z założenia popularyzować tematykę herstorii i wielkopolskiego ruchu pracy organicznej także wśród osób wykraczających poza społeczność akademicką. Konferencja została objęta patronatem medialnym serwisu Wysokieobcasy.pl, co umożliwiło dotarcie do szerokiej grupy odbiorców.

Zaproszone do dzielenia się swoim doświadczeniem członkinie Kół Gospodyń Wiejskich, badaczki, pisarki, edukatorki, przedsiębiorczynie, aktywistki, aktywistki herstoryczne, kuratorki sztuki i działaczki samorządowe wygłosiły prezentacje na temat: znaczenia herstorii w projektowaniu praktyk społecznych; herstorii wielkopolskich organiczniczek; współczesnych działań realizowanych przez kobiety i poświęconych aktywności kobiet; a także działalności realizowanej przez jednostki samorządowe. Istotnym elementem konferencji było podkreślenie znaczenia odkrywania i włączania herstorii jako narracji współtworzącej narodową tożsamość oraz inspirującej do walki o szeroko rozumianą sprawiedliwość społeczną.

Pierwszego dnia konferencji odbyły się cztery panele dyskusyjne z udziałem zaproszonych gości. Drugi dzień przeznaczono na warsztaty dla kobiet

mieszkających lokalnie i chętnych uczestniczek konferencji. Wydarzeniu towarzyszyła wystawa prac artystycznych i rzemieślniczych lokalnych twórczyni z powiatu średzkiego: członkiń Kół Gospodyń Wiejskich i indywidualnych artystek.

Dzień 1 konferencji – panele dyskusyjne

Otwarcie konferencji odbyło się o godzinie 9.30. Jako pierwsza zabrała głos Oliwia Olesiejuk, autorka koncepcji i programu wydarzenia oraz specjalistka ds. komunikacji w Pałacu Generała Dąbrowskiego w Winnej Górze. Przywitała zaproszonych gości, podziękowała za przybycie i krótko opowiedziała o organizatorkach i idei wydarzenia. Podkreśliła, że temat konferencji nawiązuje do celów programowych Pałacu Dąbrowskiego, jakimi są: szerzenie świadomości nt. wielkopolskiej pracy organicznej i włączanie herstorii do tworzenia współczesnych interpretacji zjawisk i pojęć, takich jak: patriotyzm, społeczeństwo obywatelskie i szeroko rozumiana sprawiedliwość społeczna. Następnie zabrał głos Marek Roman, dyrektor Pałacu Dąbrowskiego, który krótko przywitał zaproszonych/e gości/nie. Kolejna przemawiała Mirosława Kaźmierczak, prezeska Stowarzyszenia Krajowe Forum Kobiet, która także powitała wszystkich/e przybyłych/e. Na zakończenie części otwierającej konferencję ponownie zabrała głos O. Olesiejuk, opowiadając szczegółowo o planie dnia, zaprosiła do oglądania towarzyszącej wydarzeniu wystawy prac artystycznych oraz poinformowała o możliwości zapisywania się na warsztaty o tematyce ekofeministycznej zaplanowane na kolejny dzień.

Pierwszy panel konferencji zatytułowany „Rola herstorii w projektowaniu praktyk społecznych” poprowadziła Katarzyna Chrobak, kulturoznawczyni i italianistka, pracownica kultury. Zaprosiła wszystkie prelegentki do zajęcia miejsc na scenie i zapowiedziała prelegentkę. Jako pierwsza wystąpiła Katarzyna Dworaczyk, trenerka, mediatorka wewnętrzna z wystąpieniem pt. *Kobiety wszystko mogą. A co z lojalnością do trudnych losów poprzedniczek?* Prezentacja K. Dworaczyk wskazywała na znaczenie wypracowania zmiany w sposobie opowiadania o doświadczeniach i życiu poprzedniczek, która wzmacniałaby kobiety. Podkreśliła przy tym, jak psychika nie dogoniła jeszcze społecznych zmian i jak wpływa to na sukces kobiet lub jego brak. Jako druga wystąpiła Małgorzata Tkacz-Janik, dr nauk humanistycznych i działaczka społeczna, z prezentacją pt. *Herstoria jako klej społeczny – szanse i zagrożenia*. Tkacz-Janik skupiła się na odpowiedzi na pytania problematyzujące herstorię: czy herstoria jest równoległą, czy uniwersalną historią? Czy łamie tabu, czy tylko dopowiada brakującą połowę dziejów? Czy potrzebujemy rekonstrukcji herstorycznej, rewizji dziejów? Co nam to może dać? Jaki potencjał kryje w sobie nieopowiedziana historia kobiet? Czy jej odkrywanie pomoże nam przepracować współczesne dylematy kobiet, jednostek, grup, społeczności? Czy jesteśmy na to

gotowe? Ostatnie wystąpienie w tym panelu wygłosiły Paulina Kirschke i Agata Kominiak, prezeski Fundacji im. Julii Woykowskiej. Podczas prezentacji pt. *Herstoria – opowieści o niezwykłym szaleństwie. Do czego przydadzą nam się dzisiaj?* prelegentki opowiedziały o tym, jak włączają opowieści o kobietach żyjących w XIX i początkach XX w. do działań Fundacji. Staraly się odpowiedzieć także na pytania o to, dlaczego buntowniczką, kobiety, które nie chciały poddać się stereotypom i walczyły o siebie, są tak ważne dla budowania pełnego obrazu tożsamości miast, miasteczek i regionów. Po zakończonej prelekcji moderatorka, w ramach podsumowania, opowiedziała o znaczeniu herstorii współcześnie i zadała pytania prelegentkom o praktyczne przełożenie herstorii na działania społeczne. Po krótkiej dyskusji nastąpiła kolej na pytania i komentarze publiczności.

Po trzydziestominutowej przerwie na kawę i poczęstunek rozpoczął się panel drugi pt. „Herstorie pracy organicznej” prowadzony ponownie przez K. Chrobak. Panel otworzyło wystąpienie – 30-minutowa dyskusja – Katarzyny Wężyk i Natalii Waloch, dziennikarek „Wysokich Obcasów” i autorek podcastu „Herstorie Wysokich Obcasów”. Dziennikarki przytoczyły herstorie wielkopolskich organiczniczek: Julii Woykowskiej oraz Zofii i Anieli Tułodzieckich¹. Zwróciły uwagę na współczesne znaczenie ich działań i aktualność wielu z wyznawanych przez organiczniczki idei. Następnie do dziennikarek dołączyły dwie pozostałe prelegentki, występujące w panelu. Pierwszą prezentacją pt. *Znając z doświadczenia – zawody i gorycze ciężkiej doli pracownicy igły... – niezwykle życie Zofii Tułodzieckiej i siostr Tułodzieckich* wygłosiła Joanna Jodełka, pisarka, autorka powieści kryminalnych. Jako ostatnia w panelu wystąpiła dr Ewelina Kostrzewska (Instytut Historii Uniwersytetu Łódzkiego) z prezentacją pt. *Działac skutecznie z myślą o ojczyźnie. Samoorganizowanie się kobiet na ziemiach polskich (początek XX w.)*. W swoim wystąpieniu, uwzględniając warsztat herstoryczny, przedstawiła samoorganizowanie się kobiet na ziemiach polskich na początku XX w., tworzenie sieci społecznych relacji w trudnych warunkach zaborowych; pokazała, jak działaczki Zjednoczonego Koła Ziemianek (ZKZ) budowały społeczny kapitał, realizowały formy współżycia społecznego, podejmowały innowacyjne działania, współpracowały i rywalizowały z innymi organizacjami kobiecymi; opowiedziała także o flagowym projekcie ZKZ, jakim było stworzenie kół gospodyń wiejskich i aktywizacja kobiet wsi. Panel podsumowała K. Chrobak, stawiając pytania dotyczące ogólnej problematyki herstorii pracy organicznej: jakie działania podejmowały

¹ Wystąpienie Katarzyny Wężyk i Natalii Waloch zostało oparte na wcześniej nagrany przez nie odcinku podcastu z cyklu *Herstorii Wysokich Obcasów* pt. „Herstorie: organiczniczki, czyli jak utworzyć związek zawodowy i wychować powstańców”. Odcinek powstał w ramach patronatu medialnego, jaki serwis objął nad konferencją, <https://www.youtube.com/watch?v=A1P3aqDMH7I> (dostęp: 10.11.2022).

organiczniczki i w jaki sposób można je naśladować? Po dyskusji między prelegentkami nastąpił czas na komentarze i pytania publiczności.

Po godzinnej przerwie obiadowej K. Chrobak rozpoczęła panel pt. „Kim są współczesne organiczniczki?” poświęcony współczesnym działaniom kobiet aktywnych społecznie. Pierwsze wystąpienie wygłosiła Katarzyna Wała, etnologa, animatorka kultury, założycielka Bloomerki – grupy rekonstrukcji herstorycznej i Mobilnego Domu Kultury Wilczak. W prezentacji pt. *Interwencja w sąsiedztwo. Od Bloomerki do Jabłonki Reginy, czyli herstoria na kółkach z miejskiego podwórka* opowiedziała o własnym procesie budowania wspólnoty w społeczności dotkniętej konfliktem, gdzie lokalne doświadczenia stały się punktem wyjścia do odkrywania historii z perspektywy herstorycznej. Następnie wystąpiła Irena Gorzelańczyk-Ryś, radna gminy Krzykosy, założycielka i przewodnicząca Koła Gospodyń Wiejskich. Podczas prelekcji pt. *Koła Gospodyń Wiejskich dawniej a dziś* wskazała, jak zmieniała się działalność KGW od lat sześćdziesiątych XX w. oraz podkreśliła znaczenie działalności członkiń KGW dla kształtowania kultury w przestrzeniach wiejskich. Ostatnie wystąpienie wygłosiły Olga Tarczyńska-Polus i Anna Pikuła, współautorki wystawy „Naukowczynie. Pierwsze kobiece kariery uniwersyteckie w Poznaniu”, która odbyła się w dniach 28 listopada 2021 – 3 kwietnia 2022 r. w Galerii Śluza w Poznaniu. Podczas prezentacji pt. *Naukowczynie – czyli o popularyzowaniu historii i szukaniu w przeszłości odpowiedzi na współczesne wyzwania* prelegentki nie tylko opowiedziały o motywach i procesie powstania wystawy poświęconej historiom naukowczyń, ale także zwróciły uwagę na to, jak praca nad projektem stała się pretekstem do zastanowienia nad współczesną rolą i pozycją kobiet w nauce. Panel zakończył się dyskusją pomiędzy prelegentkami i publicznością.

Po 30-minutowej przerwie rozpoczęto czwarty i ostatni panel pt. „Inspiracje, czyli jak u podstaw budować przyszłość” moderowany przez Paulinę Stochniałek, członkinię Zarządu Województwa Wielkopolskiego. Jako pierwsza wystąpiła Mirosława Kaźmierczak, prezeska Stowarzyszenia Krajowe Forum Kobiet Oddział Wielkopolski z prezentacją pt. *Z ludźmi i dla ludzi*, podczas której opowiedziała o własnej aktywności społecznej i działaniach Stowarzyszenia. Drugą prelekcję wygłosiła Honorata Kozłowska, burmistrz Gminy Wielichowo w powiecie grodziskim. Podczas prezentacji pt. *Być kobietą u steru* podzieliła się historią własnej kariery zawodowej, w tym działalności na rzecz lokalnych społeczności. Ostatnia z wystąpieniem pt. *Jak działać skutecznie* przemawiała Teresa Waszak, wójt Gminy Kołaczkowo, która przedstawiła osiągnięcia na rzecz rozwoju gminy. Wszystkie prelekcje podsumowała P. Stochniałek, następnie otwierając część pytań i komentarzy publiczności. Po zakończonej dyskusji P. Stochniałek podziękowała za zaproszenie do wzięcia udziału w wydarzeniu w roli moderatorki.

Na zakończenie zabrała głos O. Olesiejuk, która podziękowała wszystkim uczestniczkom, gościom i gościom za aktywny udział w konferencji. Z kolei krótkie przemówienie wygłosiła Mirosława Kaźmierczak, dziękując zespołowi Pałacu Dąbrowskiego za bardzo dobrą organizację i wysoki poziom merytoryczny wydarzenia.

Dzień 2 – warsztaty dla kobiet mieszkających lokalnie

Drugiego dnia konferencji kobiety mieszkające lokalnie w Winnej Górze i działające na terenie powiatu średzkiego oraz chętne uczestniczki pierwszej części konferencji wzięły udział w warsztatach pt. „Ekofeminizm i kosmetyki roślinne” prowadzone przez Sarę Grolewską, kulturoznawczynię, dyplomowaną zielarkę, aktywistkę na rzecz twórczości kobiet i ekofeminizmu. Warsztaty rozpoczęły się o godz. 11.30 w Pałacu w Winnej Górze. Na początku S. Grolewska zaprezentowała wykład na temat ekofeminizmu, związku kobiet z przyrodą i działaniami ekologicznymi. W drugiej części warsztatów uczestniczki i uczestnicy wykonali własne kosmetyki na bazie roślin zebranych wcześniej w parku pałacowym. Warsztaty zakończyły się po trzech godzinach.

Oliwia Olesiejuk

Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu
Adam Mickiewicz University in Poznań

NOTKA O AUTORCE (ABOUT THE AUTHOR)

Mgr Oliwia Olesiejuk – absolwentka wiedzy o teatrze na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie oraz Mediów Interaktywnych i Widowsk na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu. Doktorantka w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych UAM, w dyscyplinie nauk o kulturze i religii. Członkini Humanities / Art / Technology Research Center, centrum badawczego przy UAM w Poznaniu. Specjalistka ds. komunikacji i koordynatorka wydarzeń kulturalnych w Pałacu Generała Dąbrowskiego w Winnej Górze, instytucji kultury Samorządu Województwa Wielkopolskiego.

Zainteresowania naukowe: dyskursy posthumanistyczne i dekolonialne, teorie feministyczne, nowe praktyki kulturotwórcze odnoszące się do antropocenu.

e-mail: oliwia.olesiejuk@gmail.com; oliole@amu.edu.pl